

Účetní závěrka: Od čísel k pravdě

ÚČETNICTVÍ

AUDIT

ESG

Obsah přednášky

Co dnes probereme?

01

Účetní závěrka jako celek

Cíl, uživatelé a věrný a poctivý obraz

02

Anatomie výkazů

Rozvaha, VZZ, Cash Flow, Equity, Příloha

03

Výroční zpráva a ESG

Moderní trendy a povinnosti dle CSRD

04

Audit

Nezávislost, fáze auditu a výrok auditora

05

Skupinový audit

Konsolidovaná závěrka a Group Auditor

Účetnictví jako kuchyně

Účetnictví není samoučelné — jeho jediným smyslem je **poskytnout informace**. Běžné každodenní účtování je „kuchyní“: probíhají v ní pracné přípravy, zpracování surovin a vaření. Účetní závěrka je pak **hotovým jídlem**, které se servíruje uživatelům. Není důležité jen to, co se vařilo — důležité je, co dostane host na talíř.

Věrný a poctivý obraz

True and Fair View — absolutní modla účetnictví

Hlavní zásada

Výkazy musí odrážet **ekonomickou realitu** firmy — ne jen formální splnění zákonných požadavků. Čísla musí říkat pravdu.

Co když zákon „lže“?

Pokud by striktní dodržení zákona vedlo k tomu, že výkazy zkreslují skutečný stav firmy, účetní jednotka se **musí od zákona odchýlit** a tuto odchylku podrobně popsat v příloze k účetní závěrce. Zákon je nástrojem — pravda je cílem.

Pro koho se výkazy sestavují?

Účetní závěrka primárně slouží **externím uživatelům** — tedy těm, kteří stojí vně firmy, ale potřebují o ní rozhodovat.

Investoři

Chci koupit akcie? Je firma zisková a má potenciál růstu?

Věřitelé a banky

Mohu firmě půjčit? Je schopna splácet úvěr?

Stát

Platí firma řádně daně a odvody?

Zaměstnanci

Nezkrachujeme? Je naše pracovní místo bezpečné?

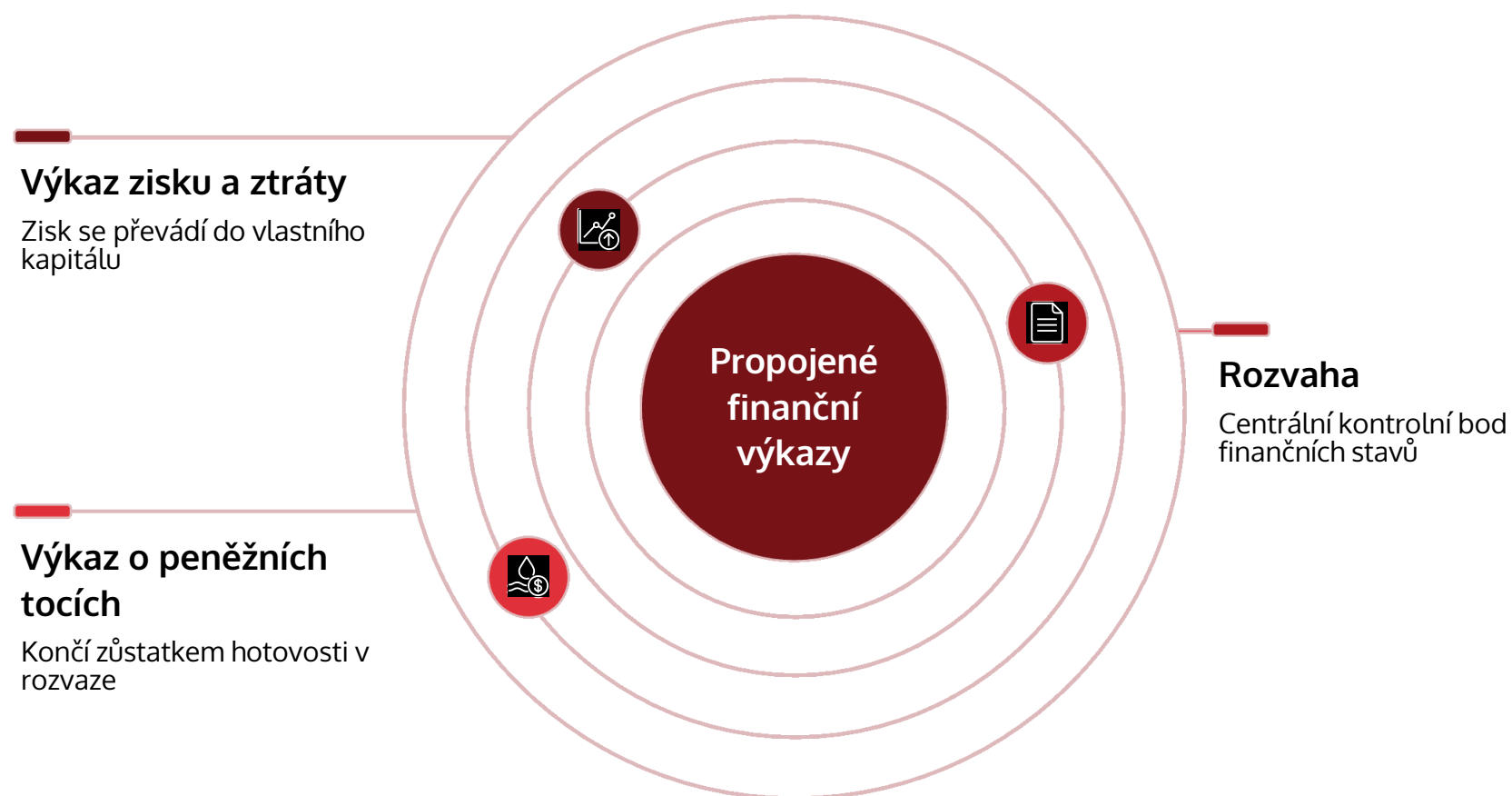

Obchodní partneři

Mohu s touto firmou spolehlivě obchodovat?

Artikulace: Výkazy jsou spojené nádoby

Jeden z nejzásadnějších konceptů pro studenty: **výkazy neexistují odděleně**. Jsou propojeny a navzájem se ovlivňují — změna v jednom výkazu se musí projevit v ostatních.

Zisk z Výkazu zisku a ztráty se přelévá do Rozvahy jako **Výsledek hospodaření běžného účetního období**. Zůstatek hotovosti na konci Cash Flow se musí přesně rovnat položce peníze v Rozvaze.

Pět součástí účetní závěrky

V České republice se plnohodnotná účetní závěrka skládá z **pěti nedílných součástí**. Přechtení jen jedné z nich poskytuje zkreslený a neúplný obrázek o firmě.

Rozvaha

Statický snímek majetku

VZZ

Výnosy vs. náklady

Cash Flow

Pohyb peněz

Změny VK

Pohyby vlastního kapitálu

Příloha

Kontext a vysvětlení

Rozvaha (Balance Sheet)

Charakter výkazu

Rozvaha je **statický výkaz** — je to „fotografie“ pořízená k jednomu jedinému okamžiku, typicky o půlnoci 31. 12. Zachycuje stav, ne pohyb.

Základní rovnice

Aktiva = Pasiva Veškerý majetek firmy (aktiva) musí být krytý zdroji (pasivy) — buď vlastními (vlastní kapitál), nebo cizími (závazky, úvěry).

Co z rozvahy vyčteme?

Likvidita: Jak rychle dokáže firma přeměnit svůj majetek na hotové peníze?

Zadluženost: Jaký je poměr vlastních a cizích zdrojů financování?

Struktura majetku: Co firma vlastní — stroje, zásoby, pohledávky?

Rozvaha v praxi

Aktiva a Pasiva: Dvě strany jedné mince

AKTIVA — Majetek firmy

- **Dlouhodobý majetek:** Budovy, stroje, patenty, software
- **Oběžná aktiva:** Zásoby, pohledávky, bankovní účty
- **Časové rozlišení:** Náklady příštích období

PASIVA — Zdroje krytí

- **Vlastní kapitál:** Základní kapitál, nerozdělený zisk
- **Cizí zdroje:** Bankovní úvěry, závazky z obchodního styku
- **Časové rozlišení:** Výnosy příštích období

 Zlaté pravidlo: Součet levé strany se vždy musí rovnat součtu pravé strany. Pokud se nerovná, někde je chyba.

VÝKAZ Č. 2

Výkaz zisku a ztráty

VZZ je **dynamický výkaz** — je to „film“, který zachycuje vše, co se ve firmě dělo po celý rok od 1. 1. do 31. 12.

Porovnává **výnosy** (co firma vydělala) a **náklady** (co firma spotřebovala). Výsledkem je zisk nebo ztráta.

Struktura Výkazu zisku a ztráty

Provozní výsledek hospodaření

Jádro byznysu. Výnosy z prodeje výrobků a služeb minus přímé náklady (výrobní, personální, odpisy). Ukazuje, zda firma vydělává na své hlavní činnosti.

Finanční výsledek hospodaření

Zachycuje finanční operace mimo hlavní činnost: úrokové náklady z úvěrů, kursové rozdíly z obchodů v cizích měnách, výnosy z dividend.

Výsledek hospodaření před zdaněním

Součet provozního a finančního výsledku. Tento základ se pak daní sazbou daně z příjmu právnických osob.

Výsledek hospodaření po zdanění (čistý zisk)

Konečný hospodářský výsledek, který přechází do rozvahy jako součást vlastního kapitálu.

☐ Zisk ≠ Hotovost

Nejčastější omyl

Firma **může vykazovat obrovský zisk** a zároveň nemít ani korunu na účtu. Jak je to možné?

Výnosy se účtují v okamžiku dodání zboží nebo služby — **bez ohledu na to, zda zákazník zaplatil**. Pohledávka je výnos, ale není hotovost.

Příklad z praxe

Stavební firma dokončí zakázku za 10 mil. Kč. Účtuje výnos a zisk — ale zákazník zaplatí až za 6 měsíců. Mezitím firma musí platit mzdy, energie a materiál. **Výsledek: zisková firma s platební neschopností.**

Proto existuje Cash Flow výkaz — aby odhalil tento rozdíl.

Přehled o peněžních tocích (Cash Flow)

Cash Flow výkaz odpovídá na klíčovou otázku: „**Kde vzala firma peníze a za co je utratila?**“ Přemostuje propast mezi účetním ziskem a skutečným stavem bankovního účtu.

Provozní CF

Musí být dlouhodobě **kladné**.
Firma musí generovat peníze ze své hlavní činnosti — jinak není životaschopná.

Investiční CF

Typicky **záporné** — firma nakupuje stroje, budovy, technologie. Záporné investiční CF je znak zdravého rozvoje.

Finanční CF

Ukazuje pohyb s věřiteli a vlastníky: příjem úvěrů (+) nebo splácení dluhů a výplata dividend (–).

Čtení Cash Flow v praxi

Co nám kombinace CF říká o zdraví firmy?

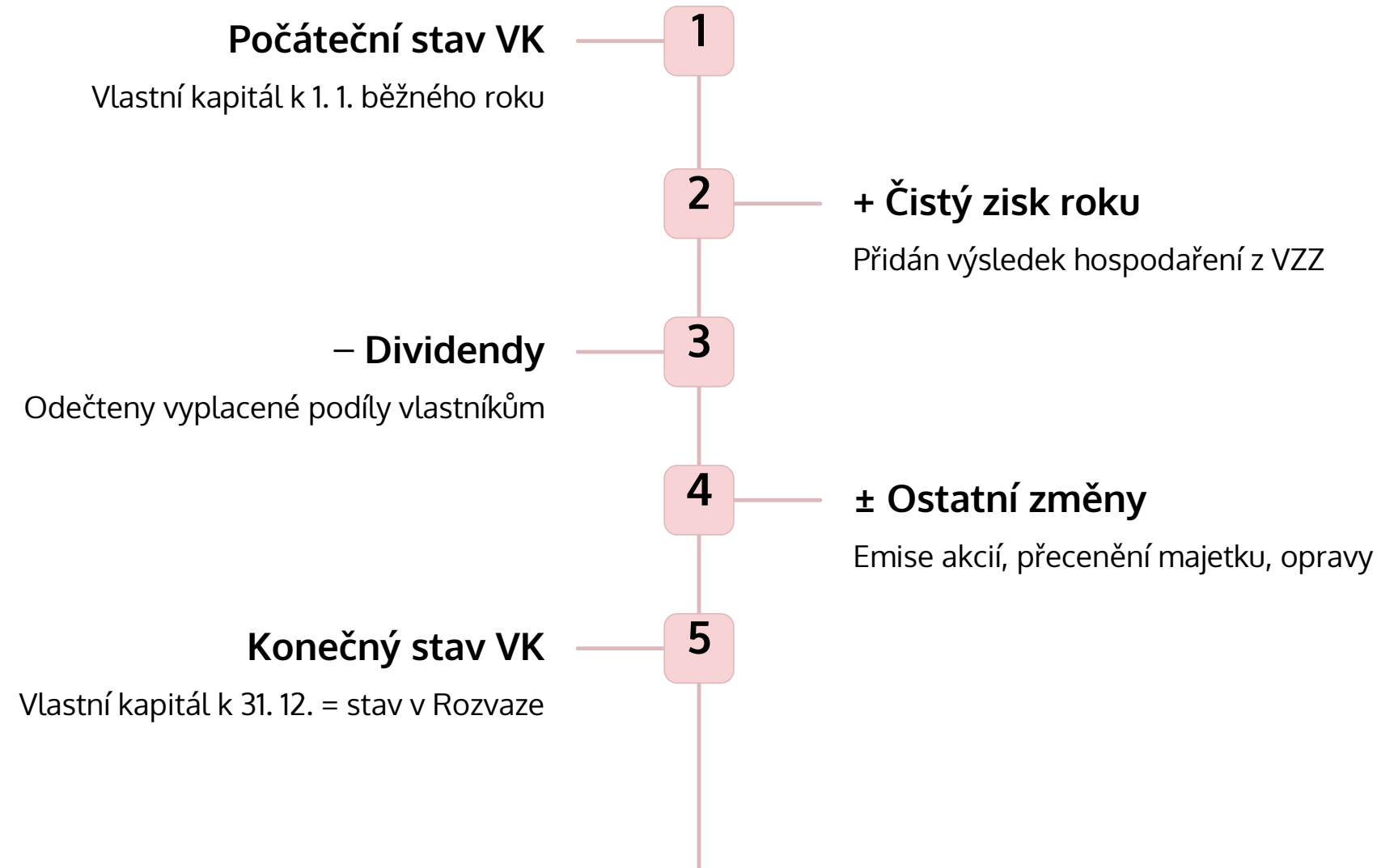
SHAREHOLDERS' MEETING

VÝKAZ Č. 4

Přehled o změnách vlastního kapitálu

Tento výkaz odpovídá vlastníkům firmy na otázku: „**Co se stalo s našimi penězi?**“ Vysvětluje přechod od počátečního stavu vlastního kapitálu na konci předchozího roku ke konečnému stavu na konci roku aktuálního. Zahrnuje čistý zisk, výplatu dividend, emisi nových akcií nebo kapitálové příspěvky.

Co přehled o změnách VK zachycuje?

Konečný stav vlastního kapitálu se musí přesně shodovat s hodnotou uvedenou v Rozvaze — opět princip artikulace (spojených nádob).

Příloha k účetní závěrce

Čísla bez kontextu lžou. Příloha je textový dokument, který dává číslům smysl.

Účetní politiky

Jaké odpisové plány firma používá? Jak oceňuje zásoby — FIFO, průměrné ceny? Bez těchto informací nelze výkazy srovnat s konkurencí.

Detaily závazků

Podrobnosti o bankovních úvěrech, podmínky splácení, zajištění a případné porušení covenantů.

Podmíněné závazky

Soudní spory, které firma vede. Případná prohra může výrazně ovlivnit budoucí finanční situaci.

Události po rozvahovém dni

Významné události, které nastaly mezi 31. 12. a datem vydání výkazů — např. akvizice, požár, krach klíčového zákazníka.

Shrnutí: Pět výkazů jako systém

KAPITOLA 3

Výroční zpráva a moderní trendy

Účetní závěrka je nejdůležitější, ale pouze **jednou součástí** širšího dokumentu — Výroční zprávy. Ta zahrnuje i zprávu vedení, strategický výhled a stále důležitější nefinanční reporting.

Zpráva o vedení podniku

Management Commentary — pohled do budoucnosti

Co výkazy neřeknou

Finanční výkazy **hledí do minulosti** — zachycují, co se stalo. Management commentary je prostor, kde vedení firmy hodnotí uplynulý rok vlastními slovy a popisuje strategii, rizika a výhled do budoucna.

Typický obsah

- Hodnocení výsledků za uplynulý rok
- Analýza klíčových rizik a příležitostí
- Strategie a plány pro příští období
- Komentář k investicím a akvizicím
- Výhled vývoje trhu a pozice firmy

Nová éra: ESG Reporting

CSRD Směrnice — aktuálně nejžhavější téma financí

EU zavedla povinnost vykazovat **nefinanční data**. Finanční výsledky nestačí — zúčastněné strany chtějí vědět, jak firma ovlivňuje svět kolem sebe. Direktiva CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) postupně rozšiřuje tuto povinnost na tisíce firem v Evropě.

E — Environment

Jaká je uhlíková stopa firmy? Jak nakládá s vodou, odpady a energiemi? Přejít na obnovitelné zdroje?

S — Social

Jak firma zachází se zaměstnanci? Jaké jsou pracovní podmínky v celém dodavatelském řetězci? Bezpečnost práce?

G — Governance

Jak je firma řízena? Diverzita v představenstvu? Protikorupční mechanismy a transparentnost?

Proč ESG není jen módní slovo

Regulatorní tlak

CSRD od roku 2024–2026 postupně zahrnuje velké firmy, pak i středně velké. Neplnění přináší sankce a reputační škody.

Tlak investorů

Institucionální investoři (penzijní fondy, ESG fondy) dnes odmítají investovat do firem bez transparentního ESG reportingu.

Tlak zákazníků a partnerů

Velké korporace vyžadují ESG data od svých dodavatelů jako podmínku spolupráce. Malá firma bez ESG dat může přijít o zákazníky.

Přístup k financování

Banky a pojišťovny zahrnují ESG rizika do hodnocení úvěruschopnosti. „Zelené“ firmy mají lepší podmínky financování.

 ESG reporting se stává součástí standardní účetní závěrky — budoucí účetní musí rozumět nejen číslům, ale i nefinančním metrikám.

Audit: Strážce důvěry

Audit je mechanismus, který zajišťuje **důvěryhodnost účetních výkazů**. Bez auditora by uživatelé museli slepě věřit číslům připraveným managementem — a management má motivaci tato čísla přikrášlit.

Proč potřebujeme auditora?

Asymetrie informací — Agent-Principal Problem

1

Management

Zná firmu dokonale — každý detail, každý rizikový projekt, každou skrytou ztrátu. **Má motivaci přikrášlit výkazy** (bonusy, cena akcií).

2

Auditor

Nezávislý expert přichází zvenčí, prochází účetnictví, testuje vzorky a ověřuje zůstatky. Dává výkazům „razítko“ důvěryhodnosti.

3

Akcionář / Banka

Nemá přístup k interním informacím. Musí se **rozhodovat na základě výkazů**. Potřebuje záruku, že jsou pravdivé.

Kdo musí mít povinný audit?

Zákon o účetnictví ukládá povinnost auditu firmám (typicky s.r.o. a a.s.), které ve **dvou po sobě jdoucích letech** překročí alespoň 2 ze 3 následujících kritérií:

40M

Celková aktiva

Aktiva celkem přesáhnou 40 milionů Kč

80M

Čistý obrat

Roční úhrn čistého obratu přesáhne 80 milionů Kč

50

Zaměstnanci

Průměrný počet zaměstnanců přesáhne 50 osob

 Banky, pojišťovny a všechny kótované společnosti (na burze) mají povinnost auditu vždy — bez ohledu na velikost.

Klíčový pilíř: Nezávislost auditora

Nezávislost je základní podmínkou důvěryhodnosti auditu. Pokud auditor není nezávislý, jeho výrok nemá žádnou hodnotu. Komora auditorů ČR tuto nezávislost reguluje a vynucuje.

Co ohrožuje nezávislost auditora?

Finanční zájem

Auditor nesmí vlastnit akcie auditované firmy ani mít jiný finanční zájem na jejích výsledcích. Jakýkoliv potenciální výnos z auditu nad rámec odměny je zakázán.

Osobní vztahy

Auditor nesmí být příbuzný s klíčovými osobami ve firmě (ředitel, CFO, členové představenstva). Přátelské vztahy mohou ohrozit objektivitu.

Vedení účetnictví

Auditor nesmí auditované firmě vést účetnictví. Kontroloval by vlastní práci — tzv. „pes hlídající svou vlastní boudu“.

Závislost na jednom klientovi

Příliš velký podíl příjmů z jednoho klienta ohrožuje nezávislost. Auditor se bojí přijít o klíčový zdroj příjmů a přivírá oči nad problémy.

Fáze auditu

Zjednodušený průvodce pro studenty

1. Plánování

Auditor analyzuje odvětví, firmu a její interní kontroly. Identifikuje oblasti s **největším rizikem** chyby nebo podvodu (tzv. risk assessment) a sestavuje plán auditu.

2. Ověřování (Fieldwork)

Fyzické inventury skladů, rozesílání konfirmačních dopisů bankám a dlužníkům, namátková kontrola faktur a smluv, testování vzorků transakcí.

3. Závěrečná zpráva

Diskuze s managementem o zjištěních, příprava zprávy auditora a vydání **výroku** — finálního produktu celého auditu.

Co auditor skutečně dělá na místě?

Fyzická inventura

Auditor osobně přítomen při počítání zásob ve skladu. Ověřuje, zda skutečný stav odpovídá účetní evidenci.

Konfirmační dopisy

Dopis bankám: „Potvrďte nám zůstatek účtu firmy k 31. 12.“ Dopis dlužníkům: „Dlužíte naší firmě X Kč — souhlasíte?“

Vzorkování dokladů

Namátková kontrola faktur, smluv a účtenek. Auditor ověřuje, zda zaúčtované transakce skutečně nastaly a jsou správně oceněny.

Výrok auditora

Výrok auditora je pro investory nejdůležitější odstavec v celé výroční zprávě. Je výsledkem několikaměsíční práce.

Existují čtyři typy výroků, jejichž rozlišení je zásadní pro správné čtení účetní závěrky. Každý typ nese jiný signál o zdraví a důvěryhodnosti firmy.

Čtyři typy výroku auditora

Výrok bez výhrad (Čistý výrok)

Nejlepší možný výsledek. Výkazy **podávají věrný a poctivý obraz** ve všech významných ohledech. Firma dostává „zelenou“ od auditora.

Výrok s výhradou

Účetnictví funguje správně **s výjimkou** konkrétní věci. Např.: „Vše je v pořádku, s výjimkou toho, že firma neodpisuje staré neprodejné zásoby.“ Signál: prověřte tuto konkrétní oblast.

Záporný výrok

Červená vlajka. Výkazy jako celek jsou **zavádějící a plné chyb**. Pro firmu to obvykle znamená okamžité zastavení úvěrů a krizi důvěry.

Odmítnutí vyjádření výroku

Auditor **nemohl zkontrolovat** — nedostal podklady, shořel archiv, management zakázal rozhovory. Říká: „Nemohu se vyjádřit.“

Co výroky znamenají v praxi?

Typ výroku	Signál pro investora / banku	Typická reakce trhu
Bez výhrad	Výkazy jsou důvěryhodné	Žádná negativní reakce, standardní stav
S výhradou	Prověřte konkrétní oblast	Opatrnost, možné dotazy ze strany bank
Záporný	Výkazy nelze použít pro rozhodování	Zastavení úvěrů, propad ceny akcií
Odmítnutí	Firma nespolupracovala	Velmi negativní, signál skrývání informací

Výrok auditora — shrnutí

Čistý výrok je cíl, ne samozřejmost

Často se předpokládá, že čistý výrok dostávají všechny firmy automaticky. Ve skutečnosti jej firmy musí **zasloužit** — správným a průkazným vedením účetnictví, úplnou dokumentací a ochotou ke spolupráci s auditorem. Záporný výrok nebo odmítnutí výroku jsou v praxi mimořádně vážné události s dalekosáhlými důsledky.

Skupinový audit: Propojení témat

Zde se propojuje téma auditu s tématem konsolidace z minulé přednášky. Pokud má mateřská společnost v ČR povinnost sestavit **konsolidovanou účetní závěrku** (zahrnující dceřiné firmy po celém světě), musí tato konsolidovaná závěrka projít auditem jako celek.

Klíčový problém skupinového auditu

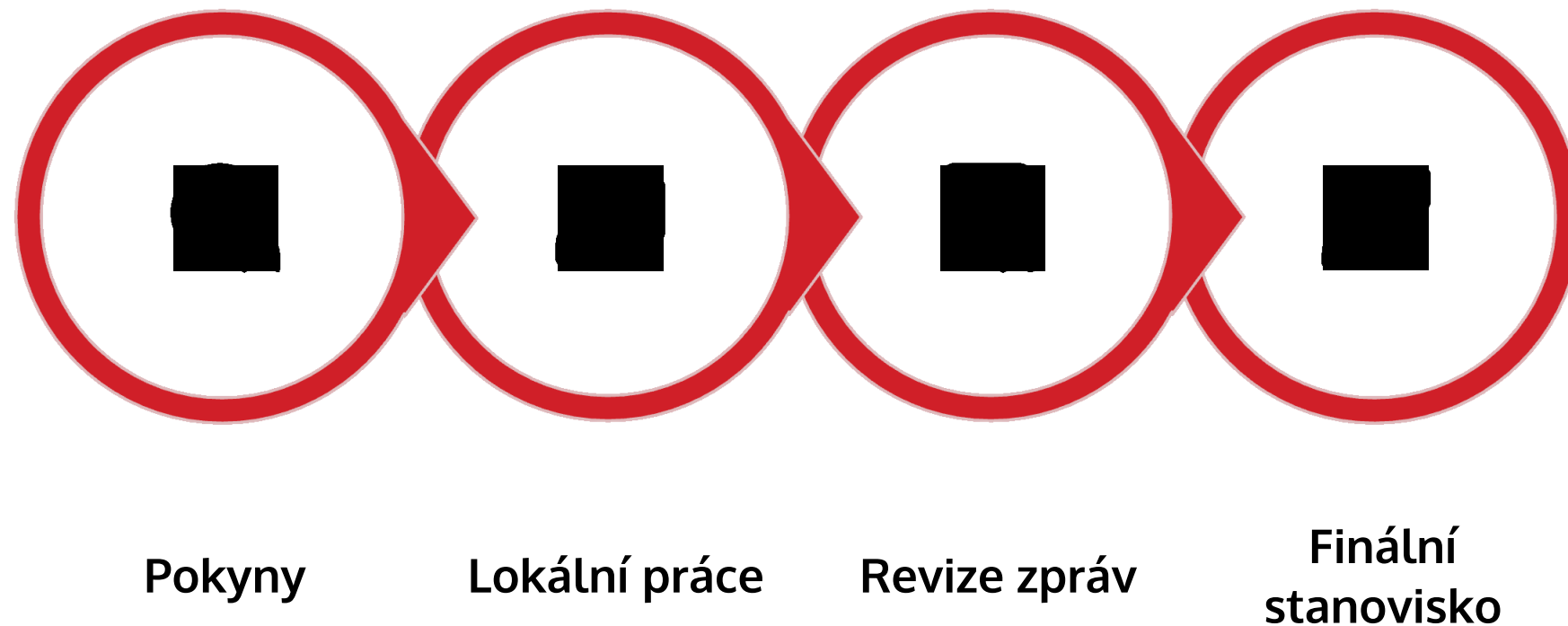
Fyzická nemožnost

Hlavní auditor matky v **Praze** nemůže fyzicky zkontrolovat sklady dceřiné firmy v **Mexiku**, pobočku v Singapuru nebo sklad v Nigérii. Přitom nese plnou odpovědnost za výrok za celou skupinu.

Řešení: Sít'auditorů

Hlavní auditor (Group Auditor) vydává **instrukce lokálním auditorům** (Component Auditors) v každé zemi. Lokální auditoři zkontrolují místní dceřinou firmu a zašlou podrobné hlášení do Prahy. Group Auditor pak tato hlášení konsoliduje do finálního výroku.

Průběh skupinového auditu

Group Auditor musí zajistit, že lokální auditoři jsou kompetentní a nezávislí, že jejich práce splňuje požadované standardy, a že všechny **konsolidační úpravy** (eliminace vzájemných transakcí mezi firmami ve skupině) byly provedeny správně.

Odpovědnost Group Auditora

Plná odpovědnost za finální výrok

I když faktickou práci na místě provádějí lokální auditoři, **Group Auditor nese veškerou odpovědnost** za konsolidovaný výrok. Nemůže se vymluvit na lokálního auditora.

Kontrola kvality práce Component Auditorů

Group Auditor musí aktivně ověřovat, že instrukce byly správně pochopeny a provedeny. Pasivní přijímání hlášení nestačí.

Ověření konsolidačních úprav

Eliminace vzájemných transakcí (prodeje mezi firmami ve skupině, vnitroskupinové půjčky) jsou technicky náročné a musí být správně provedeny před vydáním výroku.

Propojení všech témat

Klíčové pojmy k zapamatování

Věrný a poctivý obraz

Nadřazený cíl všeho —
pravda nad formou.

Artikulace

Výkazy jsou propojené — zisk
přechází do VK, Cash přechází
do Rozvahy.

Zisk ≠ Cash

Výnosová vs. hotovostní báze
— nejčastější omyl.

Asymetrie informací

Důvod existence auditora.

ESG / CSRD

Budoucnost reportingu — nefinanční data jsou
povinná.

Závěr: Co si odnést z dnešní přednášky

- **Výkazy jsou systém, ne izolované dokumenty**
Vždy čtete všech pět součástí dohromady — každá přidává jiný rozměr pohledu na firmu.
- **Zisk bez Cash Flow je nebezpečný**
Vždy se ptejte: generuje firma skutečnou hotovost, nebo jen účetní zisky?
- **Audit je o nezávislosti, ne o formě**
Hodnota auditu spočívá v nezávislosti auditora — bez ní je výrok bezcenný.
- **ESG je součást účetnictví budoucnosti**
Nefinanční reporting je povinností, ne volbou — připravte se na něj jako na součást své profese.

Dotazy.